

AMICUL ȘCOALEI

Revistă pedagogică - culturală - socială.

Organul oficial al Revizoratelor și Comitetelor Școlare din Județele
Alba și Cluj.

Apare săptămânal cu excepția lunilor Iulie—August.

UN NUMĂR 3 Lei.

DIRECTOR: **MARIAN SASU.**

REDACTOR: **ȘTEFAN TĂTARU.**

COLABORĂTORI :

**I. Aldea, Ier. Ciungan, T. Gocișiu, Tr. Brătioiu, I. Breazu, I. Dobre,
A. Duvlea, P. Petringenar, A. Popa, Ch. Popescu, R. Ionaș,
I. Sănmărtinean, I. Raica, V. Zdrenghea, V. Z. Călugăru, P. Țurcan.**

ABONAMENT: 150 lei pe an pentru membrii corpului didactic, iar pentru comitetele școlare și
partic. 180 lei. — Redacția și Administrația: Revizoratul școlar județean — Cluj.

O rugămintă și un salut

Învățătorii din județul Alba au trăit, în cecece privesc chestiunile școlare și profesionale, în cea mai strânsă, mai familiară legătură; având întotdeauna fiecare perfectă cunoștință a tuturor chestiunilor, ce ne priviau.

Organul, care ne oferia cu atâta dragoste acest prilej, era modesta, dar de noi apreciată noastră revistă: „AMICUL ȘCOALEI“. Coloanele acestei reviste au fost larg deschise pentru fiecare dintre noi. Aceste coloane ne erau un fel de corespondență atât de familiară.

Toate bucuriile — rare — ni le împărtășiam în „AMICUL ȘCOALEI“ și toate divergențele de păreri și atitudini, de interes comun dăscălesc, se clarificau tot în „AMICUL ȘCOALEI“.

Ne-am dat seama de oportunitatea acestei mici reviste, cu care ne-am familiarizat de-abinele și am îndrăgit-o atât de mult.

Cu transferarea la Cluj a Dlui Marian Sasu, sufletul revistei, credeam, cu mult regret, că „AMICUL ȘCOALEI“ nu va mai apare. Astăzi, însă, când știm, că „AMICUL ȘCOALEI“ a

reapărut, respective continuă se apară, vrând să-și poarte steagul tot mai sus, simțim și nutrim o bucurie mare. Noi, învățătorii din jud. Alba, i-am dat tot sprijinul nostru moral și material și avem toată nădejdea, convingerea, că acum când umila noastră revistă „AMICUL ȘCOALEI“ — unica revistă pedagogică din Ardeal — are nobilul gând să strângă, să îmbrățișeze, prin coloanele sale, învățătorimea din două județe: Alba și Cluj, avem toată convingerea zic, că și frații colegi din jud. Cluj, îi vor da toată atenția și sprijinul cuvenit.

Frați colegi din jud. Cluj! Primiți cu toată căldura sufletului Vostru această modestă revistă; dați-i tot sprijinul moral și material, ca să-și înalțe steagul tot mai sus, spre satisfacția, bucuria și mândria noastră.

Învățătorii din jud. Alba Vă trimit, la acest loc, caldul lor salut colegial și asigură „AMICUL ȘCOALEI“ — ca și în trecut — de tot sprijinul lor.

Inainte cu Dumnezeu!

Noșlac, 1930.

ION ALDEA.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Cultura învățătorului

„Dece învățătorul se lasă atras spre nivelul de cultură al poporului, mai mult decât el a reușit să ridice nivelul cultural al acestuia din urmă?“

I. Învățătorul rămas la sate se rustifică.

E un fapt cunoscut de toată lumea, că învățătorul — dealtfel ca și ceilalți intelectuali dela sate — trăind mai mult timp în mijlocul satului, decade culturalicește, apropiindu-se mult de nivelul scăzut de cultură a țăranilor printre cari trăește.

Ca normalist a plecat cu gândul și cu dorul aprig de-a ridica satul la un înalt grad de cultură, dar în majoritatea cazurilor idealurile i-se sfarmă, iluziile i se spulberă, iar rezultatele-i întunecă intențiunile frumoase. Privindu-și câmpul de muncă și pe sine însuși după o luptă de 10—15 ani, se convinge el însuși și i-o spune toată lumea că satul a rămas aproape ceia-ce a fost, dar el s'a schimbat de nerecunoscut.

Deși doritor de bine și plin de încredere în forțele proprii, în fața realității dure a bătut mereu în retragere, renunțând

rând pe rând la idealurile frumoase făurite pe băncile școlii, sau reducându-le proporțiile până la un punct mult scăzut.

Din lupta în care singur s'a angajat, învățătorul se vede silit a bate mereu în retragere, ceiace e o recunoaștere multă a înfrângerii suferite. Ba mai mult; luptătorul cuprins în toila luptei nu observă că-și uzează armele fără a le mai oțeli și că-și macină puterile și cunoștințele fără a pune altele în loc.

Lupta se încheie cu rezultat puțin îmbucurător, căci ne dă ocazia să vedem pe învățător decăzut culturalicește, coborât spre nivelul de cultură al țaranului mai mult decât el a reușit să ridice nivelul cultural al acestuia din urmă. Vom avea de bună seamă o largă scară de variații și chiar cazuri cari se abat total dela această tristă regulă, dar acestea fiind prea rari, adevărul pronunțat rămâne în picioare.

Învățătorul rămas la sate se rustifică. Această rustificare sau decădere culturală se manifestă vizibil prin mai multe semne exterioare: portul, limbajul, manierele și cultura în general.

II. Semnele și cauzele rustificării.

1. *Portul.* Lumea s'a obicinuit, — și pe drept cuvânt, — să măsoare valoarea unei persoane cunoscute dar în special necunoscute, după prețul și gustul hainelor ce poartă, căci fiecare se îmbracă după cum îi permite starea și după cum îi dictează gustul mai mult sau mai puțin cizelat de cultură.

Pe învățător, dealtfel ca și pe toți ceilalți intelectuali dela sate, — îl recunoști ușor după portul hainelor și a încălțămintelor.

Intr'adevăr nu e rar cazul să-l vezi, (mai ales pe-acasă, la câmp ori prin sat) cu pantalonii necălcați de multe luni, cu haina neperiată și cu ghetete nelustruite de tot atâtea săptămâni.

Lipsă de cultură, de gust, și semn vizibil de primitivitate va spune la cea dintâi privire orășanul scos parcă din cutie. Care-i cauza? Cum, nu știe învățătorul că numai omul primitiv n'a știut ce e îmbrăcămintea și că un semn vizibil de incultura africanilor e tocmai goliciunea lor, sau gustul prost cu care se îmbracă? Și dacă știe toate acestea, de ce atâta neglijență față de propriul său corp?

Cauzele sunt multe, și de așa natură că scuză aproape pe de-antregul această atitudine a învățătorului: Să ne gândim la satele noastre cu drumurile desfundate de ploii sau pline de praf și murdărie pe vreme de secetă, pe care învățătorul mănât de nevoi calcă de mai multe ori pe fiecare zi. Să ne gândim apoi că *legea* și împrejurările îl silesc să fie *învățător și plugar*, deci să frământa ogoarele cleioase, să poarte în furcă brazdele de fân prăfuite, și să se murdărească de bălegarul vitelor din grajd.

În asemenea împrejurări, să-și lustruiască ghetetele de câte

ori a eșit din casă și să-și calce hainele de câte ori a șezut în carul cu fân, pe un snop, pe un butuc din pădure sau pe un răzor, ar însemna să-și piardă vremea și să-și facă cheltuieli zadarnice.

Toate aceste cauze și altele scăpate din vedere, fac pe fostul normalist să renunțe treptat la gusturile galante de odinioară și potrivit mediului să adapte un port simplu, de-o calitate puțin superioară și a cărui îngrijire să nu dea prea multă bătaie de cap posesorului prea ocupat cu chestiuni mai importante.

Puterea obicinuinții e mare, și deci să nu ne mirăm că învățătorul mai păstrează din ținuta sa rurală și atunci când împrejurările îl poartă pe-un timp oarecare la oraș, unde nu mai sunt nici ogoare, nici fân prăfuit și nici bălegar, ca să-i scuze neglijența.

Manierele. Orice s'ar spune, învățătorul în purtarea lui în societatea cultă, nu are dibăcia, îndrăzneala și mlădierea orașanului, în ceia ce privește manierele elegante. E de bună seamă și aceasta o scădere sau un semn de înapoiere, dacă ne gândim bine înțeles la manierele raționale, iar nu la maimuțăriile caraghioase, destul de des observate la cei ce exagerează pe această temă din prostie sau exces de zel.

Cusurul acesta, mai mult sau mai puțin accentuat, învățătorul îl datorește fără îndoială faptului inevitabil că trăiește în mijlocul țăranilor, oameni simplii și practici cari nu pun mare preț pe lucruri de acest fel.

3. *Limbajul învățătorului.* După ce cu ochii am privit portul și manierele învățătorului, ne-a mai rămas să-i ascultăm vorbirea. Să-l ascultăm cum vorbește, căci limbajul este mijlocul cel mai important și măsura cea mai dreaptă pentru a măsura valoarea culturală a învățătorului.

Căci de fapt omul vorbește așa cum judecă creierul, iar acesta la rândul său lucrează potrivit aptitudinilor moștenite, ș'a măsurii în care a fost cultivat prin diferitele mijloace de educație directă sau indirectă. Așa dar, vorbirea e icoana fidelă a minții ș'a valorii intelectuale pe care o reprezintă o persoană oarecare.

Din două puncte de vedere putem examina valoarea culturală a învățătorului cu ajutorul vorbirii:

- a) pronunțarea și compoziția,
 - b) bogăția vocabularului, a ideilor și calitatea acestora.
- Să ne oprim la primul punct,

Normalistul în majoritatea cazurilor fiu de țăran, intrând în Școala Normală a dus cu sine în mod firesc dialectul din satul său, dialect mai mult sau mai puțin diferit de limba literară. Dar intrat aici, la părăsit încetul cu încetul, și sub influența colegilor, a profesorilor și a cărților, a început să-l înlocuiască cu limba literară.

În aceeași măsură și datorită aceluiași influențe, plus rolul

covârșitor al gramaticii, omul nostru s'a deprins să construiască în mod logic mai întâi fazele ș'apoi compozițiile de tot felul.

Această perfecționare, această însușire a formelor literare corecte la pronunție și compoziție, a mers în mod crescând doar atâta timp cât s'a găsit în școală sub influența binefăcătoare a factorilor amintiți. Examenul de capacitate a însemnat punctul culminant în drumul spre desăvârșire, căci de aici încolo începe mai întâi o stagnare și mai apoi chiar o coborîre către situația inițială, cu o înțepală în raport direct cu personalitatea învățătorului și noul mediu de viață.

Zic o stagnare, căci în primele zile de viață dăscălească, omul nostru ș'a menținut limbajul din școală, dar curând realitatea l-a silit să-și schimbe atitudinea, căci altfel riscă să nu fie pe deplin înțeles de către cei cărora le vorbia. Primul cuvânt pronunțat în dialectul local a deschis calea unui al doilea, iar o concesie a fost urmată de un lung șir de alte concesii cari se nășteau una din alta. Învățătorul intrând mai adânc în viața intimă a țaranului și familiarizându-se tot mai mult cu obiceiurile și felul de viață al acestuia, înlocuște tot mai multe vorbe literare ori forme ale acestora cu altele din partea locului. Ce e drept mai păstrează în minte formele corecte, dar odată deprins cu cele stricate ale dialectului local, îi trebuie voință de oțel, o atenție expresă, și o efortare serioasă pentru a se folosi de cele dintâi.

Urmarea e că majoritatea învățătorilor vorbesc în familie, ori chiar în convorbirile colegiale, o limbă certată deabinelea cu regulile gramaticale pierdute prin ungherele întunecate ale conștiinței lor. Acest fapt face ca învățătorul să nu se poată exprima în toată libertatea atunci când împrejurările îl pun în fața unei persoane deprinse cu o vorbire corectă, și-i ia curajul și dibăcia pentru a încerca un articol în presa zilnică sau de specialitate.

(*Va urma*).

ȘTEFAN TĂTARU.

O zi însemnată.

Incontestabil, zi însemnată nu poate fi decât aceia în care s'au desfășurat evenimente, fie provocate de persoana neputincioasă a omului, fie că le-a dat curs — natura, în sânul căreia zace necunoscutul viitorului. Zi însemnată este și aceia în care se desleagă diferite probleme: culturale, sociale, morale, etc., gășind în felul acesta un drum mai puțin spinos spre ideal. Dar, icoana vagă a celor petrecute, va dispărea în curând de au fost puse în slujba unui singur individ, neglijând — massa —, în

competința căreia cade eternizarea unui lucru, sau distrugerea acestuia.

Pronia Divină, ne-a făcut să trăim și noi învățătorii din plasa Borșa, clipele unei asemenea zile, cu data de 15 Octombrie a. c., când în mijlocul nostru am văzut pe noul nostru Revizor, domnul Marian Sasu. Ii dăm mare importanță acestei zile, deoarece simbolizează pentru noi învățătorii, două lucruri mari și anume: primul, depunerea jurământului de credință la tronul aceluia ce-a luat frâmele țării în mână, M. S. Regele Carol al II-lea și în fine un al doilea fapt este, intrarea noastră pe făgașul unei ere noi, când conducătorul vine în mijlocul conducătorilor pentru cunoașterea și rezolvarea cât mai bine a neajunsurilor, cunoscute direct, nu prin scris; căci ocuparea și întărirea unei poziții în fața inamicului (în cazul nostru întunerecul), se face cât mai bine la fața locului prin colaborarea ultimului soldat ce trebuie să stea de sentinelă și până la cel mai destoinic comandant, nu din birou după hartă.

În adevăr, o figură cu trăsături pronunțate, un cap cu o fizionomie a feții destul de serioasă și aplicabilă muncii neprecupețite, o voce blândă și sigură, conturează persoana aceluia ce-i nou venit în a conduce instrucția și educația acestui județ, care în urma muncii de: 20 ani ca învățător și 11 ani ca revizor școlar, ar trebui să fie epuizată complet; dar astăzi ca și ieri, ne dă dovadă încă de existența unei voinți de fier și devotament pentru izbânda în deștelenirea ogorului cultural.

Sosit în Borșa, învățătorii toți din plasa noastră, l'am întâmpinat cu acea dragoste de fii față de părinți. Ia cuvântul Dsa punte de trecere a atâtor cunoștințe din sufletul său bogat de experiența vieții, școala cea mai grea și reală în același timp, în sufletele noastre ce sunt în formare. În prima parte aduce elogiul aceluia sub a cărui spadă suntem azi, M. S. Regele Carol II, căruia suntem datori a-I pune jurământ de credință, implicit țării, legilor și funcției căreia ne-am dedicat; salută apoi pe cei prezenți cărora le cere concursul pentru isgonirea întunerecului din sufletul românului și îndemnarea gloatei spre soarele culturii — cartea.

Ca răspuns la aceste calde apeluri, vorbește în numele înv. D. Popescu-Borșa, care face o paralelă între fieregretatul revizor P. Bura, aplicându-i-se perfect două versuri de Petre Cerna către L. Tolstoi: „Pâinea inimii, mâmânde și vestmântul celor goi“ și actualul revizor Marian Sasu, un urmaș demn al acestuia. Roagă pe acest for superior să lupte pentru ridicarea înv. atât moralicește cât și materialicește, și să satisfacă doleanțele lor atât oficiale cât și personale, căci și noi vom lucra cu ardoare și vom urma și asculta șeful, întocmai ca soldatul căpitanul său. „Fii binevenit în mijlocul nostru“ — termină vorbitorul în timp ce înv. prezenți aplaudau frenetic.

Se trecè la depunerea jurământului M. S. Regelui Carol II, după care înv. în cor, intonează Imnul Regal.

În partea a doua se desleagă și lămuresc în comun mai multe chestii privitoare la: întreținerea școalelor, concedii, salarizarea, cercurile culturale, frecuența înv. și elevilor și totdeauna se propune înființarea unui fond pentru procurarea cărților didactice elevilor săraci, lucru foarte judicios apreciat, la care fond ca primdepunător înregistrăm pe șeful nostru M. Sasu, căruia trebuie să-i urmăm pilda.

Iată atâtea lucruri de valoare rezolvate în câteva ore, cari pe cale scrisă, ar fi necesitat zeci de rapoarte și un timp mai îndelungat.

După terminare s'a dat un banchet în onoarea celui nou venit între noi; din partea cultului, a vorbit zelosul preot I. Bochis, arătând ca necesară și imperios cerută, colaborarea înv. cu preotul. Banchetul luând sfârșit șeful nostru pleacă și în sufletele noastre lasă o amintire, măgulitoare și îmbărbătătoare pentru a întâmpina multe obstacole în viața noastră dascălească. Noi nu-i dorim decât sănătate și putere de muncă dela cel de sus, căci voință este. Credem că asemenea venituri a celor de sus în mijlocul nostru nu numai că le dorim, dar sunt cerute de actualele vremi.

Înainte cu Dumnezeu!
Borșa, la 16 Oct. 1930.

POPESCU-BORȘA.

Trei mii de lei la lună

Trec ani de zile și salariul bietului învățător este același. De promisiuni n'am dus lipsă fiindcă am avut berechet.

Congrese, adunări, organizații mai știe Dumnezeu ce, trâmbițau pe toate căile, că acest lucru nu se mai poate tolera și că salariile învățătorilor trebuiesc neapărat îndreptate.

Să fie cum va fi, dar răbdarea și-a ajuns culmea. Mii de învățători sunt cari trăesc în mizerie din cei 3000 lei lunar.

Măcar că și stomacul învățătorului la fel își pretinde drepturile ca și a ministrului, iar copiii învățătorului la fel, au dreptul la o educație mai aleasă fiindcă și învățătorul este un om intelectual care vrea să-și ridice copiii măcar pe treapta în care el se află dacă nu mai mult.

Am cerut cerșind deși acest lucru este cerșitoresc, dar prin aceasta am arătat Țării întregi soarta noastră.

Au auzit strigătul nostru cerșitoresc miniștri și o aud și acum. A văzut Țara și-o privește și acum. Iar rezultatul? În loc

de 3000 lei este 3234 din care învățătorul dintr'un sat uitat de Dumnezeu trebuie să dea pe hrană lunar 1500 lei, pentru locuință (fiindcă numai directorul o are) pe spălat și eventual alte cheltuieli pentru întreținere minimum 1200 lei, rămânând cu 534 lei în fiecare lună, din care societatea îi cere să fie bine îmbrăcat în plus să aibă reviste și chiar bibliotecă proprie. Vai de noi!!

Iar cauza care a făcut ca învățătorii din Țara noastră să ajungă în acest hal sunt în primul rând ei înșiși, fiindcă n'au crescut generațiile de azi cari îi desconsideră și-și bat joc de ei, nu i-au crescut zic în adevăratul spirit al școalei care trebuie să confunde pe părinți cu învățător.

Dacă colegii noștri bătrâni o făceau aceasta nu ajungeam în gradul de salarizare a unui sergent de stradă, care are în plus îmbrăcăminte cu mânuși albe în mână...

Vina o poartă societatea întreagă, în frunte cu cei care au condus-o și o conduc, fiindcă cu toată știința lor superioară câștigată în plus de cunoștințele date de învățător nu și-au dat seama de halul în care au încadrat pe învățător.

De trâmbițat au trâmbițat și-au accentuat că: „Viitorul acestei Țări este în mâinile învățătorului“. Ce mare misiune. Ce înălțătoare și plină de răspundere pe care ei o cred că este răsplătită cu 3234 lei, fără îmbrăcăminte și mânuși albe în mână...

Rușine! Cui? Nouă învățătorilor nici când.

Ceasul al 12-lea pentru îndreptarea soartei învățătorilor este de mult aci.

A o amâna mai departe nu se poate și nu este permis fiindcă școala o va simți-o prea mult. E datoria fiecărui învățător să stea treaz fiindcă soarta noastră e strigătoare la cer.

Acei cari nu o cred să se convingă. Să nu înconjoare învățătorul zdrențuit cu fața zbârcită de mizerii, fiindcă în mâna și sufletul „unora ca aceștia“ este viitorul scumpei noastre Patrii. Colegi! Fiți mândri și alimentați pe mai departe flacăra culturii naționale, să muncim cu drag în mizeria în care suntem pentru a stârpi ignoranța din sufletul poporului nostru și să sădim viață nouă în el de unde ne va veni cu siguranță ușurarea soartei noastre.

Un singur lucru vreau să clarific cu aceia cari ne-au desconsiderat și ne desconsideră prin punerea pe treapta de salarizare a unui sergent de stradă că dacă îndreptarea soartei noastre nu se poate face din cauză că îngreunăm bugetul statului și prin aceasta suntem spre greutatea țării, că, existența acestei țări numai așa poate fi susținută dacă învățătorul flămânzește.

Spuneți-ne sincer și dacă aceasta este adevărat credeți-mă învățătorul român este în stare a sacrifica și cei 534 lei cei rămași la salar.

Vom munci mai departe cu acelaș avânt, rămânând în mijlocul lor, la datorie, până când ignoranța ne va face egali cu ei.

Totuși sufletele noastre vor fi împăcate, fiindcă prin aceasta am dat un exemplu viu aceloră cari ne-au pus pe treapta aceasta de salarizare și cari azi se răsfată în palatele pline de lux și bogăție.

Ce vor zice cei de azi? Rămâne să vedem.

Suatu.

SILVIU OROSFĂIAN
invățător.

Indemn pentru recensământ

I.

Încă de acum doi ani, prin diverse ziare se anunța ca ceva tainic, faptul că în anul 1930 va trebui să se facă și în România mult așteptatul recensământ. Iar dacă în acest an autoritățile superioare s'au gândit să îndeplinească, să umple acest gol, pe noi nu poate decât să ne mulțumească acest lucru. Căci doar, dacă nu cei mai mulți oameni, însă majoritatea dintre cei cu bunul simț neadormit se interesează despre situația socială, culturală și economică a unei țări; și atunci spre exemplu în România, cum să se știe toate aceste fără o exactă statistică întocmită cu cea mai mare conștiințiozitate?

Cum sunt legile fizice, mecanice și fiziologice pentru știință, așa trebuie să fie recensământul și statisticele pentru societate; căci numai din aceste cunoștințe cineva își poate da seama în mod exact despre mersul societății umane.

Calitatea recensămintelor și statisticilor trebuie să fie sinceritatea și exactitatea. Ori, dacă vom cerceta situația noastră, a Românilor, vom vedea că începând din anii 1912—15, noi nu ne mai cunoaștem, noi nu mai știm nici câți suntem, nici în ce condiții ne aflăm. În anul 1912 s'a făcut se pare, ultima statistică mai serioasă în România: atunci numărul populațiunii era de 7.234.919 suflete. S'a mai făcut un recensământ în 1915 în care se cuprindea și Cadrilaterul și s'au aflat în total 7.897.311 locuitori. Pentru Vechiul Regat, alte statistici cu starea populațiunii nu s'au mai făcut. Unde este oare în acest caz România dinainte de 1912, când începând din anul 1852 tot din cinci în cinci ani se făcea recensământul? Este adevărat — și foarte adevărat că România a suportat războiul cel mare; dar nu este mai puțin adevărat că și statele vecine — și Jugoslavia, Cehoslovacia, Bulgaria și Polonia, au suportat războiul, dar atunci cum se face că toate aceste țări și-au făcut recensământul încă din 1920—1921, iar noi într'un mod serios nici până acum? La noi după

războiu s'au făcut doar câteva statistici parțiale, pentru provinciile desrobite: Basarabia, Transilvania și Bucovina; însă, ne vine foarte greu a-le considera într'un mod mai serios. În Bucovina în anul 1919 erau 811.721 locuitori: să zicem că despre acest număr nu putem obiecta nimic, ne având din anul 1910 altă cifră pentru comparație; ce este însă cu Transilvania și Basarabia?

Statistica populației arată că Basarabia în 1919 avea vre'o 2.600.000 locuitori, ori cum a ajuns ca în anul 1922 să aibă tocmai 2.956.934, căci cercetând mișcarea populației — demografia — în această provincie, vedem că în fiecare an nu crește populația cu mai mult de 50.000 suflete? Explicația nu se află decât în așa fel că trebuie să considerăm ca inexactă statistica din anul 1919. De altfel nici cea din 1922 nu este cu totul exactă: cum se face că județul Cahul avea în 1919, 185.000 locuitori, iar în 1922 numai 147.266, căci doar se poate observa urmărind demografia județului că nici într'un an n'a avut scăderi de populație? Deci unde s'au introdus cele peste 38.000 suflete?

Pentru Ardeal situația este chiar și mai rea. Să luăm spre exemplu numai Ardealul sau Transilvania propriuzisă. Statistica din 1919, făcută în legătură cu reforma agrară — ca să vorbim numai despre statisticele de după război — ne dă cifra populației de 2.706.481 suflete, iar statistica din 1920, făcută de Direcția Gen. a Ministerului de Interne ne dă pentru Transilvania propriu zisă numai cifra de 2.634.618 suflete. Multe suflete au mâncat deci insectele de pe statistici!!

Altă statistică, în anul 1923 arată că sunt în Transilvania 2.859.753 locuitori. Iarăși o nemaipomenită nedumerire: Cum din 1920 și până în 1923, populația s'a sporit cu 235.000 suflete, când creșterea populației pe an nu-i mai mare decât de 40—50.000 în toată Transilvania — adecă cu Banatul (Temișana), Crișana și Maramureșul la un loc? Toate aceste sunt secrete ale statisticilor, pe cari viitorul recensământ va trebui să le destăinuiească.

Se aude sau se citește de multe ori că în decursul războiului mondial au căzut, din România de eri, 800.000 suflete. Da, suntem dispuși și trebuie să-le aducem totdeauna prinosul nostru de recunoștință. Ceeace ne miră este faptul că nici unul dintre cei cari îi pomenesc cu această cifră rotundă, nu ne dau nici un fel de trimiteri ca să constatăm unde și cum s'a calculat această cifră atât de mare despre numărul morților în războiu. Știind numărul acestor morți, cel puțin așa, dacă nu prin recensământ s'ar fi putut cu ușurință ști și calcula populația din Vechiul Regat.

Lucruri la fel a șemnalat un ziar din Cluj, asupra diferenței ce există între cifrele populației României pe 1928, — cifre probabile. La finea anului 1928 populația în anuarul statistic

apărut în Nov. 1929, se arată a fi de 17.904.625 locuitori, pe când în Buletinul statistic Nr. 4 (Oct.—Dec. 1929) la 31 Dec. 1928 cifra probabilă se arată de 17.373.000 suflete. Prin urmare există o diferență de peste 530.000 suflete. Pe care statistică s'o credem?...

Tot acest Buletin arată spre exemplu populația Banatului din România de 917.000 suflete la finea anului 1928 pe când în 1923 avea după altă statistică 950.968 locuitori. Cine a cercetat situația critică — neprolifică — din Banat s'a convins cu toate aceste că este imposibil să fi scăzut chiar, populația acestei provincii. Este adevărat că anual aici nu crește populația decât cam cu 3% (la mie), dar totuși nu trebuia să se înregistreze o scădere ci pentru anul 1928 populația trebuie să fi fost de aproape un milion.

Am putea, dacă am stărui, să exemplificăm o mare mulțime de astfel de contradicții și inexactități, dar nici nu-i de lipsă, credem, căci trebuie s'avem motive să ne convingem că este de o urgentă necesitate, facerea unui bun recensământ, cel puțin în acest an 1930.

Noi mici azi dela Unire, după doisprezece ani, nu știm în România numărul Românilor, al Evreilor, al Ungurilor, Germanilor etc., și a tuturor minorităților conlocuitoare.

Politica noastră naivă de după război n'a putut să observe necesitatea recensământului pentru propagandă națională mai ales în străinătate. Ungurii din Ungaria sau din România și acum au tupeț-ul ca să arate cifra Ungurilor din Transilvania, de peste 1.640.000 oameni, pe când toate statisticile noastre cari nici una n'a avut intenția de a ascunde numărul de Unguri din această provincie, nu arată un număr mai mare decât de vre'o 1.300.000 suflete maghiare. Dar dacă s'ar scădea oare din această cifră Românii și Germanii, cari vorbesc ungurește?! S'ar ajunge ca cifra Ungurilor să fie redată la justa exactitate de cam 1 milion Maghiari.

Mai interesant este că toți acești Unguri n'au cum să mai procedeze și când este vorba de numărul maghiarimii din Jugoslavia și Cehoslovacia îl dau de 472.000 suflete sau 745.000, după statisticile din 1921 a respectivelor state; căci și ei s'au convins că cel puțin acum cu Sârbii sau Cehii nu mai pot glumi și să pună un Croat sau un Slovac cu numele de Horváth sau Tot, sau un Goldenberg cu numele de Király sau Benedek etc. etc., la rubrica maghiarimii și astfel să sporească cu cel puțin 25% cifra Ungurilor. Unde s'a mai pomenit un lucru ca în *fosta* Ungarie unde Evreii, vrând nevrând, din principiu — erau trecuți în tabelele de populație ca fiind Maghiari? Ori, tendința lor și în zilele noastre, în ceea ce-i privește pe Români, este aceeași, când este vorba de a duce lupta rothermeristă.

Iată prin urmare scopul național pentru care, cel puțin

acum în ceasul al dosprezecelea, este bine să se facă recensământul poporului român.

Nu cunoaștem numărul alfabeților și al analfabeților; nu cunoaștem situația economică a țării și statului român; nu cunoaștem necesitățile regionale; numărul credncioșilor după confesiuni — cu un cuvânt nu ne cunoaștem din nici un punct de vedere fără acest recensământ.

Este bine ca noi să spunem cu sfială că deabia suntem 17 milioane suflete în vreme ce după toate calculele adevărate acum trebuie să fim cel puțin 18,5 mil. suflete dacă nu 19 milioane?

Un recensământ care ne va da cifra populației sub aceste cifre, noi care ne-am interesat mai de aproape de toate aceste îl putem declara ca incorect și neresios. Luându-se în considerare cele de mai sus, nu trebuie să ne îndoim, că toți, ca și Iosif și Maria din Scriptură, când va veni vremea vom merge la Bethleemul nostru să ne înscriem — îndemnând și pe alții!

INV.-DIAPHAM.

Școlari bețivi

E știut că recensământul copiilor de școală se face până la etatea de 18 ani. În practică însă se urmează numai până la 12, cel mult 14 ori 15 ani. Și aceasta din două cauze: întâi pentru că copilul dela 12 ani în sus este întrebuințat de părinții săi la munca câmpului și adeseori chiar sub 12 ani, și în al doilea rând, faza aceasta dela 12—18 ani este chiar epoca pubertății, care aduce cu sine consecințele ei. Pedologia ne învață însă că perturbările pe care le aduce cu sine pubertatea nu mijesc decât mult mai târziu, și că la mijloc e mai mult o mentalitate „de jenă“ să-i zicem, a copilăretului nostru — alimentată mai mult de părinți și care dintr'o greșită goană după maturitate caută a se debarasa întâi de școală îndată ce pune căciulă pe cap și trage pantalonii. Cu aceasta s'a dus și docilitatea sănătoasă care la alte neamuri (îndeosebi Sașii) persistă până la adânci bătrânețe și copilul a devenit „pușchi“, copiloii și flăcău. Mai mult însă în sensul obrăzniciei, având acum a lupta cu tentații imaginare de bărbat când în realitate e mai copil ca totdeauna. În copilărie era ascultător, acum e credul. Și cu aceasta — și încep cei mai mulți dintre fiii noștri de țaran fecioria.

Se amestecă în horă, începe idila... nimic de zis. Natura trebuie să-și urmeze cursul. Ceiace e îngrijorător, e altceva: Bagajul de idei preconceptuate cu obiceiuri urite, cari, ca tot ce e rău îi sar mai întâi în ochi. Și cum, acum nu crede nimănui decât sieși, gustă o țigară, zice că-i bună pentru că așa i-a spus-o cutare flăcău pe care îl ia de pildă. Gustă un păhărel de rachiu, și

drumul pătimilor e deschis. Efectele, sunt de prevăzut. Mii de trupuri plâpânde și suflete nevinovate sunt otrăvite, și expuse la o degenerare și îmbătrânire timpurie. Dacă mai adăogăm la acestea boalele sociale ce decurg după urma acestora, tabloul e complectat. Rămâne să găsim cauzele și remediile. Ca multe dintre boalele noastre sociale și de igienă națională, acestea au substratul lor. Aproape toți dintre Dv. își vor aminti, că cei mai mulți dintre părinții țărani, în inconștiența lor, dau copiilor beuturi spirtoase, de multeori chiar cu de-asila sub cuvânt „că nu strică“. Oprite-i! Fac o crimă. Intâi că într'un trupuşor așa de crud deșteaptă poftă ce ne dau apoi bețivii precoci, și în al doilea rând că le strică structuriile lor anatomice prin aceia că le slăbește trupul, și-l expun la boale. Rămâne dar stabilit, că părinții, dau beuturi la copiii de toate vârstele. Ca urmare a acestei mentalități, copiii înainte de a eși, de sub tutela legală a școlii beau până la 18 ani. Și cu durere trebuie să spun iarăși că aceștia sunt „Școlari bețivi“. Nu în sensul vulgar al cuvântului, ci școlari cari vor deveni bețivi.

Cum n'am avut niciodată obiceiul semnalărilor dubioase, și cu atât mai mult în scris, vom relata fapte autentice:

Intr'o zi, îmi vine în clasă o fetiță cu fața sgârbiată. Interesându-mă de ceia ce i s'a întâmplat un băiat îmi spune: „Domnule, Paulina, s'a îmbătat“. Continuând mai departe cercetările, am găsit că da, în adevăr așa a fost și că după ce s'a îmbătat i s'a așternut și a dormit un somn de câteva ceasuri. Am mai găsit însă că și alți vre-o doi trei au făcut la fel, și că unul dintre ei ar fi și fost obiectul unor ilariante spectacole de răs. Cu aceste, nu vreau să spun că am descoperit America! Vreau să spun însă că țăranii noștri abuzează de proprietățile regiei proprii de fabricare a țuicii făcându-o prea tare, și dând până și copiilor să bea. Ar fi mai bine să-și uște poamele trăgând foloase reale de pe urma prisosului de poame nu bețivăniei, și mai vreau să spun că cele expuse în acest articol nu sunt un blam pentru școală sau pentru vre-o persoană, ci un simplu adevăr spus cu curaj împotriva unor abuzuri ce impun grabnice îndreptări.

Invățătorii să vegheze.

GH. RACOTZI.

PARTEA OFICIALĂ.

Toate ordinele și circularéle, ce se vor publica în partea aceasta a revistei, vor trebui să fie imediat înregistrate și executate conștientos de către cei vizați.

Comitetul școlar ai județului Cluj

III.

Nr. 995—1930.

OBIECT: Dizolvarea actualelor Comitete școlare și alcătuirea de noi Comitete în fiecare comună.

Vă aducem la cunoștință, că în conformitate cu Deciziunea Nr. 30837—1930 al Domnului Ministru al Instrucțiunii Publice și al Cultel. actualele Comitete școlare din comunele rurale urmează să se dizolve pe ziua de 1 Ianuarie 1931. Tot pe aceasta zi se vor alcătui noi Comitete școlare, câte unul în fiecare comună rurală.

Pentru alegerea celor patru locuitori în comitet, se vor întruni în adunarea generală în localul Primăriei, părinții elevilor școalelor primare și grădinilor de copii de stat din comună în ziua de 21 Noemvrie a. c. și dacă în aceea zi nu se întrunește o treime din numărul total al părinților elevilor, adunarea se va amâna pentru Duminecă 30 Noemvrie a. c. când va lucra în dezbateri și alegeri cu orice număr de alegători. Toate adunările generale vor fi prezidate de primarul comunei. De aci dela noi s'au expediat prin notariatul fiecărei primării comunale Deciziunea Ministerială din chestiune și Extrasul din regulamentul pentru organizarea Comitetelor școlare de pe lângă școalele primare.

Rugăm stăruitor pe dnii prezidenți și secretari ai comitetelor noastre școlare, să ia spre acest scop contact cu dnii primari comunali respectivi și în de comun acord să pregătească calea pentru adunările generale sus indicate. Actualele Comitete școlare vor funcționa regulat până la 1 Ianuarie 1931.

II.

Nr. 994—1930.

OBIECT: Achitarea imediat a cotei de 15%.

Punem în vedere tuturor Dilor prezidenți și secretari ai Comitetelor școlare, că dacă nu mi se achită până la 20 Noemvr. a. c. cota de 15% de pe anii 1929—1930, vom fi siliți să luăm aspre măsuri contra dâșnilor. Negligența în achitarea acestei cote ne produce mari încercături financiare.

III.

Nr. 985—1930.

OBIECT: Prețul zilei de muncă.

Vă facem cunoscut, că având în vedere dispozițiunile cuprise în Art. 49 din Regulam. pentru aplicarea legii înv. primar

al statului am stabilit prețul zilei de muncă pentru comunele dela câmpie 40 Lei, iar pentru comunele de munte 20 Lei. De acest preț se va ține în seamă la dictarea amenzilor școlare în cursul anului 1930—1931.

Președinte,
Nicolae Vasile.

Secretar,
M. Sasu.

Revizoratul școlar al județului Cluj

I.

Nr. 5680—1930.

OBIECT: Stagiul pentru înscrierea la examenul de definitivat.

Avem onoare a Vă face cunoscut că, On. Minister prin decizia Nr. 137521—930, a dispus să se recunoască stagiul pentru înscrierea la examenul de definitivat, dela data numirii în mod provizoriu la o școală rurală, atât învățătorilor cât și învățătoarelor, cari au funcționat efectiv în învățământul rural.

Punem deci în vedere tuturor să-și adune actele, să-și întocmească statele personale, caetul de schițe și colecția proceselor verbale de inspecție. Cari nu vor întâia la timp cerere și nu vor avea actele în ordine nu vor fi admiși la acest examen.

II.

Nr. 3948—1930.

OBIECT: Portretul M. S. Regelui Carol al II-lea se va distribui oficial.

Onor. Minister al Instrucțiunii ne comunică cu Ord. Nr. 86852—1930 că Dl. Mareșal al Curții Maiestății Sale Regelui ne aduce la cunoștință că dorința Maiestății Sale Regelui este să nu se cumpere portretul Său, căci acest portret se va lucra în atelierele unuia din Ministere și se va distribui oficial.

III.

Nr. 3826—1930.

OBIECT: Păstrarea steagului școlii.

În conformitate cu ord. Nr. 24844—1930 al Directoratului Minist. Serviciul Instrucțiunii, punem în vedere direcțiunilor școalelor primare, grădinilor de copii de Stat și particulare, ca să pună toată grija, ca Steagul școlii, care este scos în zilele indicate în Regulament, să fie păstrat curat, așezat în loc de cinste, în școală, acoperit cu un toc de pânză, pentru a nu fi decolorat, iar dacă a fost bătut de ploaie, să fie înlocuit cu altul nou.

IV.

Nr. 4507—930.

OBIECT: Învățătorii cari au căzut și a 4-a oară la examen de definitivat, se exclud din învățământ.

Onor. Minister cu ord. Nr. 102376—1930, ne face cunoscut că învățătorii, cari au căzut la examenul de definitivat și a 4-a oară, se exclud din Învățământ.

Revizor școlar: M. Sasu.

INFORMAȚIUNI

** Cu salariile mici astăzi nu suntem în ordine. Vom stărui din toate puterile pentruca în luna aceasta să ajungem cu ele la curent.*

* Dl. Teodor Lungu, harnicul învățător din comuna Bociu, a fost numit pe ziua de 15 Oct. a. c. subrevizor de control în circumscripția școlară a Huedinului.

* D. învă. Rozalia Bede din Suatu a fost scoasă la penzie din oficiu pentru boală, pe 1 Nov. a. c.

* Subsecția învă. Borșa va ține ședință în ziua de 8 I. c. în loc. șc. primare de stat din Borșa. Dnii învă. respectivi sunt invitați a participa.

* Cine n'a primit revista, să ne anunțe, ca să o trimitem.

* Dl. Vasile Nossa, subrevizor de control în circ. șc. Hida, a demisionat din post pe ziua de 1 Noembrie a. c.

* Secția jud. învă. din județul și orașul Cluj va ține adunarea generală în ziua de 21 I. c. în Cluj — Sala festivă a prefecturii județului.

** Comitetele școlare din Alba și Cluj sunt rugate să ne achite abonamentul pe anul curent.*

POȘTA REDACȚIEI. Amicului D. B. București. Răspund cu plăcere în acest loc întrebărilor tale: 1. Situația școlară de aci, din oricare punct de vedere, e mai rea decât cea din Alba. Eu am prevăzut-o și m'am pregătit la ea. 2. Învățătorimea în majoritate e compusă din elemente tinere, dornice de muncă și progres. 3. Nu m'am așteptat la o primire așa de frumoasă din partea învățătorimei de aci. Banchetele cu mesele bogate, flori și muzică din centrele Borșa, Gilău, Șarmaș și Huedin sunt tot atâtea dovezi de stima și iubirea colegială cu care m'a întâmpinat această învățătorime pentru care și eu bucuros voi face tot ce îmi va sta în putință.

POȘTA ADMINISTRAȚIUNII. Am primit câte 30 lei în abon. revistei: Goga Elena, Lungu Teodor, Lungu Augustin, Kabai Alexandru, Buze Ana, Brudașcă Petru, Bente Ion, Cobârzan Teodor, Bulzam Iosif, Oros Aurelia, Mărginean Maria, Popa Ana, Pop Vasile-Poeni, Bortig Avram, Ilea Ilie.